

ผลของการใช้กลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง ที่มีต่อพฤติกรรมของผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่น

นางสุณีย์ เอกวิวัฒน์พันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-567-070-7

012152

i 17995604

EFFECTS OF USING THERAPEUTIC SUPPORTIVE GROUP ON
ADOLESCENT SCHIZOPHRENIC PATIENTS' BEHAVIORS

Mrs. Sunee Eakwatanaphan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้กลุ่มบำบัดแบบประคับประคองที่มีต่อพฤติกรรมของผู้ป่วย
จิตเภทวัยรุ่น

โดย นางสุณีย์ เอกวัฒน์พันธ์

ภาควิชา พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนิตนา ยูนิพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม แพทย์หญิง นางเยาว์ จุลชาติ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัลสารภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมนิต รักษาสัตย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนิตนา ยูนิพันธ์)

..... กรรมการ
(แพทย์หญิง นางเยาว์ จุลชาติ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลของการใช้กลุ่มบำบัดแบบประคับประคองที่มีต่อพฤติกรรมของผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่น
ชื่อผู้จัดทำ	นางสุนีย์ เอกวัฒน์พันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยคณบดีตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	แพทย์หญิง นางเยาว์ จุลชาติ
ภาควิชา	พยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา	2529

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบสองกลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง เพื่อศึกษาผลของการใช้กลุ่มบำบัดแบบประคับประคองที่มีต่อพฤติกรรมของผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่รับไว้รักษาในฝ่ายจิตเวชวัยรุ่น โรงพยาบาลศรีธัญญา จำนวน 24 ราย คัดเลือกโดยใช้เกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วจับคู่กลุ่มตัวอย่าง โดยการให้ตัวแปรเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของการเจ็บป่วย และพฤติกรรมการแสดงออกใกล้เคียงกัน แล้วจับฉลากเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 ราย กลุ่มควบคุมจะได้รับการพยาบาลด้วยกลุ่มบำบัดตามปกติในหอผู้ป่วย และกลุ่มทดลองจะได้รับการพยาบาลด้วยกลุ่มบำบัดตามปกติในหอผู้ป่วย ร่วมกับกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดกลุ่มเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดพฤติกรรมและแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ความเที่ยงของแบบวัดพฤติกรรมเท่ากับ 0.89 เมื่อคำนวณโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาช ส่วนค่าความเที่ยงของแบบสังเกตพฤติกรรมเป็นความเที่ยงแบบความคงที่ ค่าความเที่ยงโดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยหาความสัมพันธ์คล้อยระหว่างผู้สังเกต ได้ค่าความเที่ยงของการสังเกตเท่ากับ 0.90 และค่าความแตกต่างของคะแนนการสังเกตพฤติกรรมของผู้สังเกต 2 คน เท่ากับ 1.75 การรวบรวมข้อมูลทำ 2 ครั้ง คือ ก่อนเริ่มกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง 2 วัน และสิ้นสุดการสังเกตกลุ่มบำบัดแบบประคับประคองแล้ว 2 วัน วิเคราะห์ข้อมูล

โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หลังการทดลองผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นกลุ่มที่ได้รับการพยาบาล เน้นกลุ่มบำบัดแบบ ประคับประคอง มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หลังการทดลองผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นกลุ่มที่ได้รับการพยาบาล เน้นกลุ่มบำบัดแบบ ประคับประคอง มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาล เน้นกลุ่มบำบัดตามปกติในหอผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

by Pearson's Product Moment Correlation Coefficient by determining conformity between two observers, was 0.90, and a difference of 1.75 between the two observers. The pre-test was done two days before the experiment and post-test was done two days after the experiment.

The data was analysed by using arithmetic mean, standard deviation and t-test. The findings were as followed :-

1. After the experiment, the behaviors of adolescent schizophrenic patients participated in the therapeutic supportive group were changing more positively ($p < .05$) than before the experiment.

2. After the experiment, the behaviors of adolescent schizophrenic patients belonging to the group participated in the therapeutic supportive group were changing more positively ($p < .05$) than that of the groups participated in the traditional group therapy.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา บุณิพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แพทย์หญิง นางเยาว์ ลุลชาติ อาจารย์ที่ ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อคิด ตลอดจนให้ความช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ เอาใจใส่ และคอยให้กำลังใจตลอดเวลา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและรำลึกถึงความกรุณาของท่านอยู่เสมอ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือและ ให้นำคำแนะนำเป็นอย่างดี รวมทั้งผู้ช่วยวิจัยทั้ง 4 ท่าน ที่กรุณาสละเวลาให้ความช่วยเหลือ จนนงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ และขอขอบพระคุณหัวหน้าหอผู้ป่วย พยาบาลประจำการ และ ผู้ช่วยเหลือคนไข้หอผู้ป่วย ชาย 4/1, ชาย 4/2, ชาย 9 และหญิง 10 ของงานการ พยาบาลผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่นโรงพยาบาลศรีธัญญา ตลอดจนผู้ป่วยทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

อนึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นายแพทย์ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาล ศรีธัญญา ผู้ตรวจการฝ่ายการพยาบาลจิตเวชวัยรุ่นหญิง โรงพยาบาลศรีธัญญา ที่เปิดโอกาส ให้ลาเพื่อศึกษาต่ออย่างเต็มที่ และทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบรำลึกถึงพระคุณมารดา บิดา และญาติพี่น้องทุกคน ที่คอย เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย และ คุณอร่ามศักดิ์ เอกวัฒน์พันธ์ ที่ได้สนับสนุนทั้งด้านกำลังใจและทุนทรัพย์ ในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณบุคคลอื่น ๆ ซึ่งไม่สามารถจะกล่าวชื่อนามได้หมดที่ได้เป็นที่ปรึกษา สนับสนุน ให้ กำลังใจด้วยดีตลอดมา

สุณีย์ เอกวัฒน์พันธ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
ปัญหาในการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7

บทที่		หน้า
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัยรุ่น	8
	การจำแนกโรคทางจิตเวชในวัยรุ่น	11
	โรคจิตเภท	13
	อาการแสดงของผู้ป่วยจิตเภทวัยรุ่นที่พบในคลินิก	18
	ความหมายของจิตบำบัดและกลุ่มจิตบำบัด	19
	ทฤษฎีที่ใช้ในกลุ่มจิตบำบัด	24
	หลักการในการทำกลุ่มจิตบำบัด	27
	เงื่อนไขของการจัดกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง	31
	บทบาทของพยาบาลจิตเวช	34
	บทบาทของพยาบาลจิตเวชในการทำจิตบำบัด	37
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
3	วิธีดำเนินการวิจัย	41
	ประชากรและตัวอย่างประชากร	41
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
	การดำเนินการวิจัย	47
	การวิเคราะห์ข้อมูล	61
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	62
4	ผลการวิจัย	64
5	สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	69
	สรุปผลการวิจัย	71
	อภิปรายผลการวิจัย	71
	ข้อเสนอแนะ	78

	หน้า
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	86
ประวัติผู้เขียน	115

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปลักษณะกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตาม อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของการเจ็บป่วย และพฤติกรรมการแสดงออก	43
2	คะแนนการสังเกตพฤติกรรมครั้งแรกในกลุ่มตัวอย่างประชากร	44
3	คะแนนพฤติกรรมของการวัดครั้งแรก (Pre test) ในกลุ่มตัวอย่าง ประชากร	50
4	โปรแกรมการคัดกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง	55
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก่อนการทดลองของผู้ป่วย กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เมื่อใช้แบบวัดพฤติกรรม	64
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก่อนการทดลองของผู้ป่วย กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เมื่อใช้แบบสังเกตพฤติกรรม	65
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองของ ผู้ป่วยกลุ่มทดลอง เมื่อใช้แบบวัดพฤติกรรม	65
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองของ ผู้ป่วยกลุ่มทดลอง เมื่อใช้แบบสังเกตพฤติกรรม	66
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองของ ผู้ป่วยกลุ่มควบคุม เมื่อใช้แบบวัดพฤติกรรม	66
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองของ ผู้ป่วยกลุ่มควบคุม เมื่อใช้แบบสังเกตพฤติกรรม	67
11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่ลดลงหลังการทดลอง (โดยใช้ Gain Score) ของผู้ป่วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อใช้แบบวัดพฤติกรรม	67

12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่ลดลงหลังการทดลอง (โดยใช้ Gain Score) ของผู้ป่วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อใช้แบบสังเกตพฤติกรรม	68
13	คะแนนพฤติกรรมก่อนการทดลองของผู้ป่วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อใช้แบบวัดพฤติกรรม	89
14	คะแนนพฤติกรรมก่อนการทดลองของผู้ป่วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อใช้แบบสังเกตพฤติกรรม	91
15	รายนามและคุณสมบัตินักวิจัย	114

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงการ เกิดความเข้าใจในเรื่องการรู้จักตนเอง และการสื่อ ความหมายที่แท้จริงกับบุคคลอื่นของผู้ป่วย ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่ม	29
2	แสดง การ เปิดเผยตนเองของผู้ป่วยแต่ละคนในกลุ่ม ช่วยให้ผู้ป่วย เข้าใจตนเองได้มากขึ้น	30
3	แสดงรูปแบบการลอกเลียนระหว่างผู้ให้คำแนะนำและผู้รับคำแนะนำ ของผู้ป่วยในกลุ่มบำบัดแบบประคับประคอง	31
4	แสดง การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกกลุ่ม โดยไม่ต้องมีการกระตุ้น ..	76